

★ TUSSEN REGGE EN DINKEL

Indertijd hebben we er hier al eens op gewezen, dat er meerdere punten van overeenkomst bestonden tussen het conflict in de Rotterdamse haven en het toen lopende conflict bij Noury & v. d. Lande te Deventer. Een van deze punten was o.a. ook het feit, dat de arbeiders tot opheffing van het conflict besloten, moesten besluiten, onder druk van de reactie, onder belofte dat de rijksbemiddelaar een oplossing zou weten te vinden. De arbeiders wachtten geduldig tot deze belofte zou worden vervuld, doch al wat of wie er kwam, geen rijksbemiddelaar. Totdat de arbeiders het langer vertikten, in vergaderingen bijeen kwamen en eisten op de kortst mogelijke termijn uitsluitend of anders 'n nieuwe actie. Toen kon het wel en vond op Zaterdag 12 dezer een bespreking tussen den rijksbemiddelaar en de arbeiders plaats, welke vergadering echter nog geen definitieve oplossing heeft gebracht. Dit was voor een voornamelijk deel ook hierin gelegen, dat bij de oude bestaande veten, inmiddels weer nieuwe waren gekomen, Noury & v. d. Lande heeft n.l. aan een 19-tal arbeiders, ingaande 1 April a.s., ontslag aangezegd, z.g. om aan jongere arbeiders, die in Duitsland werkzaam waren geweest, weer een plaats in te ruimen. Men was zelfs zo goed om de wintermaanden in aanmerking te nemen en daarom had men de betreffende arbeiders eerst op een latere datum ontslag aangezegd. Onze Deventer kameraden vertellen ons echter, dat er daarnaast nog steeds nieuwe arbeiders worden aangenomen en het een opmerkelijk verschijnsel is, dat het overgrote deel van de ontslagenen lid is van de E.V.C. en dus actief aan de staking hebben deelgenomen.

Meer en meer komt de reactie in de textielindustrie tot de aanval. Het gaat zeer voorzichtig en op een slinkse manier, doch meer en meer worden de arbeiders weer teruggedreven in hun oude posities. Steeds klinkt het parool „de productie moet omhoog“, doch dit omhoog brengen van de productie lost men niet op door meerdere arbeiders in het bedrijf te brengen. Neen, dat moet komen van de rugen van de nu in het bedrijf werkzame arbeiders. Bij de firma Ankersmit in Deventer probeert men nu weer om de 6-getouwden te persen voortaan zonder hulp te werken. Het te verwerken doek, beweert men, maakt dit nu zeker mogelijk en men wijst daarbij er op, dat in andere fabrieken in Twente het ook wel gaat, dat er zelfs arbeiders zijn, die al weer 8 getouwen bedienen. De betreffende arbeiders voelen er uiteraard niets voor om weer tot het vermoedende en uitputtende jakkessysteem van voorheen terug te keren, doch, het verdeel- en heerssysteem werkt nog altijd prima en de enkeling redeneert: „Wanneer het ergens anders ook gebeurt, zullen wij er ook wel aan moeten. Want anders is het misschien zo, dat wij het slechtste werk krijgen en verdienen we helemaal niets meer.“

De bakkersgezellen te Enschede, welke in staking dreiden te gaan, hebben in zoverre een klein succes behaald, dat de patroonsorganisatie besloten heeft, in afwachting van een nadere uitwerking van het collectieve contract, f 37.— per week te betalen. Men heeft echter met nadruk te kennen gegeven, dat dit slechts een voorlopige regeling is. De hoofdbesluit van de Bedrijfsunie, J. G. Voorn, heeft de bakkersgezellen in een vergadering toezesproken en is het wel interessant enkele uittreksels uit deze rede te geven om de mentaliteit van dezen man te belichten. Spr. gaf dan een kort overzicht van de stand van het conflict, het verloop van de besprekingen met rijksbemiddelaar en Soc. Zaken en stelde vast, dat hij kon begrijpen dat de hoofden het waren. Hij verzocht echter niet tot staking over te gaan, daar ten eerste staken verboden was, omdat we nog in de staat van beleg leven. Ten tweede: onverantwoord, daar het hier een voedingsbedrijf betrof. Ten derde: als we gaan staken, moeten we ondersteuning uitkeren en we hebben geen weerstandskas. Daarnaast maakte hij kenbaar, dat wanneer de lonen verhoogd zouden worden, dat dan de broodprijzen natuurlijk verhoogd moesten en zouden worden. Uit de vergadering kwam op deze rede grote oppositie. Men bracht tot uitdrukking, dat de

broodprijzenverhoging een zaak van de regering was en dat die dat maar moest uitzoeken. Dat de patroons echter de broodprijzenverhoging ondergeschikt willen maken aan de loonsverhoging en dat men niet van plan was om daar nog al te lang op te wachten en daarvan de dupe te worden. Dat er reeds verschillende patroons waren, die nu reeds f 37.50 en zelfs f 40.— per week betalen, dus dat het blijkbaar zonder broodprijzenverhoging ook wel kan. Reeds maandenlang wachtten zij nu al. Er zou een ultimatum worden gesteld, doch tot op heden had men daaromtrent niets vernomen. Als er niet op zeer korte termijn een beslissing kwam, kon hij als hoofdbestuurder wel de boodschap mee naar huis nemen, dat men dan zelf tot actie over zou gaan. Een boodschap, die aan duidelijk niets te wensen overliet, en waarmede hij inderdaad naar huis kon gaan.

De Tragedie der Lompen

Ik had 90 punten voor de H.A.R.K. en ik had ze nodig. Ik stelde me voor, dat ik er schoenen voor kon krijgen en een warme jurk en pyama's voor mijn k'enen jongen en een winterjasje. Misschien wel sportkousen.... „Schoenen-afdeling, links“, werd me gewezen. Onbeschrijfelijk, wat ik zag. Hebt u de stalletjes op de Albert Cuypmarkt gezien met tweede hands schoenen? Neen? Het hindert niet, want zo is het niet! De stalletjes zijn weelderig, het schoeisel modern en keurig, in vergelijking met wat daar als een vieze hoop vuilnis dooreen lag. Doorgebroken, met grote gaten.... of schoentjes met punten zo scherp als naalden en zo klein, dat niemand, behalve een verpauperd sneeuw-witje, ze zou kunnen dragen.

Ik stond verbijsterd te kijken en vroeg aan de „verkoopster“, of in de onuitgepakte kisten achter haar toonbank dan niets anders zat. Ze lachte me onomwonden uit en haalde de naalddoeken, nu hoge, eruit en vroeg dreigend vriendelijk, of ik die soms bedoelde. Enfin, boven was de afdeling „bovenkleding“. Haast luguber deden de zalen van het klerenmagazijn aan. Open stoffige paskamertjes — als een vergane glorie — lange spiegels en aan de rekken rijen afval, gekreukt, de atmosfeer verpest met een vocht-, zwet- en kamferstank. Ik zocht, ik zocht koppig en wanhopig, want ik moest iets tussen die voden kunnen vinden, een jurk misschien, een jasje voor den jongen. Er waren geen jurken, tenminste niets voor de winter, wel enige rafelige zomer-vodden. Er waren geen jasjes.... Mantels, mantels, rekken vol, als een versleten bespottung, van wat daar eens gehangen had. Iedere mantel op een stokje.

OPROEP

Het ligt in de bedoeling van de V.S.V. in de naaste toekomst cultuur- en kunstbijeenkomsten te organiseren. Bij de voorbespreking in verband met het organiseren van dergelijke bijeenkomsten, kwam de kwestie „kunst“ ter sprake. Zeer terecht werd er opgemerkt, dat vrijwel alle organisaties, die zich hiernaede bezighouden, tot nu toe niet veel anders gebracht hebben dan wat in het algemeen alreeds door commerciële en officiële kunstinstellingen gebracht wordt. De daar gelanceerde kunst-uitingen zijn veelal niet anders dan de uitdrukking en verheerlijking van de burgerlijke levensopvattingen en instellingen, hoogstens een kritische of sarcastische waardering van bepaalde afgeleefde of reactionaire kenmerken daarvan.

Om nu als V.S.V. ook nog een steentje bij te dragen tot het veel geschakeerde en gekleurde programma van burgerlijke of hoogstens negatieve kunstuitingen, kan niet in onze bedoeling liggen. Niet dat wij menen, dat de ontwikkeling en bevrediging van onze artistieke gevoelens alleen maar en uitsluitend gediend zijn met artistieke proletarische kunst en dat de kunstuitingen uit de historie of uitdrukkingen van hoogstaande en geniale mensen, ons niets zouden geven of tegemoet komen aan ons verlangen naar schoonheid.

Maar... als V.S.V. zouden wij het op prijs stellen om als uitzondering op de regel die vormen van kunst te lanceren, die een uitdrukking en vertolking zijn van al datgene, wat leeft in de gemeederen van het revolutionaire en strijdende proletariaat. Wij stellen het dus in de eerste plaats op prijs, de activiteit van proletarische kunstenaars, wiens gehele gevoelsleven gevoed

Ik zocht beneden pyama'tjes. Geen te vinden. Kousen? Niets. Hoppen voddige, kapotte vuile bloesjes, vieze lapjes, kindermutsen.... en handen (ook de mijne), die in die hoop wroetten....

Ik had een muts voor mijn jongen gevonden. „U moet alle punten tegelijk besteden“, zei men mij. Een deken dan maar.... Hebben we ook zo hard nodig. Dekens met grote gaten, kapot, vuil. „Vanmorgen“, zei de verkoopster, „waren er nieuwe“.

„Had één voor me achtergehouden“, verweet een andere verkoopster. „Ik wist niet, dat je kwam vandaag.“ Doodmoe kwam ik eruit, met een oud zomer-manteltje, een wollen muts en een kapot zomer-bloesje onder mijn arm. In mijn neus en aan mijn handen de stank van het vodenpakhuis. Ik had nog 40 punten over, en ik had ze nodig! De kranten schreven vorige week, dat 13 leden, personeel en oud-personeel, benevens de chef van een H.A.R.K.-magazijn gearresteerd zijn, omdat ze de goede kleren aantrokken onder hun eigen goed en zo naar huis gingen.

Wat zou ik graag de gevers en verdere verantwoordelijken gearresteerd hebben! Dat deze hoon de Nederlandse arbeidersklasse wordt aangedaan, dat het kan gedaan worden. Na een oorlog voor en door het kapitaal, na een bezetting voor en door het kapitaal, na onze verarming, voor en door het kapitaal! Deze stinkende, gekreukte lorenzooi, kapot en vieze. En de corrupte, glimlachende liefdadigheid met een rammelbus.

wordt vanuit de idealen van een klassenloze maatschappij. Wij moeten echter tot onze spijt constateren, dat die elementen dun, ja zeer dun, gezaaid zijn. Nog velen onder de kunsgevoelige en kunstschepende mensen houden zich uitsluitend bezig met zeer individuele, om niet te spreken van individualistische kunstuitingen, vaak nog burgerlijk en sentimenteel.

Zij vertolken nog zo weinig van wat ons als revolutionairen gemeenschappelijk beroert. Het is zelfs gebleken, dat jonge kunstenaars, opgevoerd en „gevormd“ in de linkse jeugdbeweging, alles en alles vermijden om in wat dan ook nog, de schijn te wekken een „gewezen“ proletariaat te zijn. Het liefst spreken zij heel geaffecteerd en doen zij hun best om toch vooral de indruk te wekken, dat ze behoren tot de geestelijke en „maatschappelijke elite“. Zij kunnen ons niet brengen, wat wij behoeven. Wij doen hier dan ook een oproep „an allen, die menen ons iets te kunnen brengen wat ons als strijders voedsel en genot geeft, onze strijdrijft, niet in negatief-agressieve zin, opwekt, ja, opwekt de passie, gericht op de idealen van een klassenloze maatschappij. Daarom, kameraden, die voor ons kunnen declareren, dansen, zingen, muciseren, enz., geeft ons uw medewerking, opdat wij kunnen organiseren.

Plaatselijk Secretariaat Vereniging Spartacus Vrienden, Beursstr. 17, Tel. 40860.

N.B. Tevens verzoeken wij die V.S.V.-leden, of belangstellende vrienden, die een snareninstrument bespelen, zich op te geven. Wij kunnen dan een begin maken met een muziek-gezelschapje, dat haar medewerking kan geven aan de daarvoor in aanmerking komende V.S.V.-bijeenkomsten. Er is al een kameraad bereid gevonden het te organiseren.

9 Februari 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 6

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur: TJEERD WOODSTRA Adm.: Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam	Proletariërs aller landen, verenigt U!	Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44 Postgros 168797 ten name van Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam
--	--	---

KLASSENSTRIJD IN FRANKRIJK

„Gelukkig het land, dat geen geschiedenis heeft“, moet eens iemand gezegd of geschreven hebben. Natuurlijk heeft elk land zijn geschiedenis en heeft sinds menspenheugenis een geschiedenis gehad. Een geschiedenis van werkende mensen, die van hun eigen arbeid zo goed mogelijk trachten te leven — en van niet-werkende mensen, die zo goed mogelijk trachten te leven van de arbeid van anderen, van die werkers, en deze daartoe met macht en geweld onder de duim hielden.

Over die geschiedenis horen we in onze schoolboeken niet veel. De nief-werkers, die de inhoud van die boeken bepalen, hebben een zekere tegenzin om daarover oude koeien uit de sloot te halen. Wat we wel te horen krijgen is de geschiedenis van hun eigen roemrijke daden en van de gebeurtenissen, die voor hen van belang waren. Hoewel wij als arbeiders geen land hebben, leren we, dat wij ons land aan de zee ontwoekerd hebben, we hebben het ontworsteld aan de Spanjaarden, aan de Engelsen, aan de Fransen en kortgeleden aan de Duitsers.

Voorts hebben wij Indië ontworsteld aan... ja, aan wie eigenlijk? De schoolboeken, waarbij we zijn grootgebracht, geven daar een voor deze tijd enigszins pijnlijk antwoord op en als we onze democratisch-rose-rode leidlieden goed begrijpen, is het beter om ook deze delicate oude koe maar in de sloot te laten. Want die geschiedenis met Indië is een beetje scheef gegaan en we zullen het opnieuw moeten ontworstelen, nu aan de „extremisten“ en aan de reactie, door middel van stoottroepen en democratische meetings. Wel te verstaan, die stoottroepen mogen alleen de „extremisten“ wat doen, omdat die veel slechter zijn dan de reactie, die door meetings tot een democratisch gemenebest bekeerd kan worden.

Zulke meetings voor het Gemenebest (of tegen de reactie) zijn bovendien zo goed, omdat op die manier het volk de illusie krijgt, zijn eigen democratie te maken en — als ze daar aan de overkant van het water hun eigen gemenebestwil weigeren te begrijpen — er misschien ook voor wil vechten.

En we staan op het punt, opnieuw een roemrijke bladzijde aan onze geschiedenis toe te voegen, door ons land weer op te bouwen.

Dat gaat niet zonder horten en stoten. Van dichtbij gezien, b.v. als arbeiders van de D.U.W. of van welk bedrijf je maar wilt, verschijnt die roemrijke opbouw als een soort eeuwigdurende hongerkuur voor de bouwers en als een rap herstel van de rijkdom en macht van degenen, die van anderen mans arbeid leven. En hier en daar, als vragen, mopperen en mooie beloften krijgen op weinig of niets uitloopt, proberen die arbeiders door staking daar iets in hun voordeel aan te veranderen.

En dat mag niet. Dat is te zeggen, het mag wel, ze hebben wel het recht om te staken, maar ze moeten vrijwillig begrijpen dat het niet mag, omdat anders de opbouw vertraagd wordt. En er zijn tegenwoordig bereidwillige lieden, die voor en in naam van de arbeiders, zoals zij zeggen, afstand doen van de stakings-praktijk. En is het niet merkwaardig? De S.D.A.P. en de N.V.V.-leidingen ontdekken de schuldigen aan die stakings-hier te lande onder de „extremisten“, terwijl de C.P.N.-leiding, die in training is voor minister-plaatsen, en waarachtig ook de E.V.C.-leiding, bij zichzelf een steeds groter wordende tegenzin in stakingen ontdekken, „omdat de reactie er achter zit“. Waar ze het over eens zijn, de reactie inclusief, is dat arbeiders er zijn om te arbeiden voor de opbouw en niet om te staken tegen de beroerdigheid tijdens die opbouw en dat parlementen en Stichtingen van de Arbeid de meest geschikte plaatsen zijn om de oneffenheden in ons nationale wereldje een beetje glad te strijken.

We kunnen ons voorstellen dat er lezers zijn, die zich afvragen, wanneer we nu eindelijk eens over het onderwerp zullen beginnen, dat als titel boven dit artikel staat. Toch zijn we daar al van de eerste zin af aan bezig. Om de rommel bij de buurman te kunnen begrijpen, hebben we thuis nog eens rondgekeken, want in het algemeen gezegd, is het daar in Frankrijk van 't zelfde laken een pak als hier, in

het ene zijn wij een beetje verder en in het andere zijn ze in Frankrijk ons wat voor, maar veel te pochen hebben we geen van beiden, de Franse arbeiders niet en wij niet.

Wat de roemrijke geschiedenis betreft, daar heeft de Franse werker in de loop van de tijd ook zwaar van te lijden gehad en haast elke keer dat het Franse volk weer een nieuwe bondgenoot voorgesteld wordt, is het er een waar de Franse landskinderen vroeger gevochten hebben of die in hun land gevochten heeft. En ook voor Frankrijk is de werkelijke geschiedenis die, van werkende mensen die weinig, en niet werkenden die veel in de wacht sleepten en de werkers met macht en geweld onder de duim hielden.

Om nu maar meteen op de tijd van nu te komen, gedurende de bezetting kregen de Franse arbeiders van de aanstaande bevrijders, vaderlandse zowel als buitenlandse, te horen, dat de oude tijden en de oude verhoudingen niet terug mochten en zouden komen, maar dat recht, welvaart en vrijheid het deel des arbeiders zou zijn. Zulke beloften klinken ons hier zeer bekend in de oren en als wij over de vervulling van zulke beloften hier iets aan de Franse arbeiders vertellen, zou ons verhaal hun ook bekend voorkomen. Het einde van de oorlog was voor hen niet het einde van de misère, alleen maar het begin van een andere misère. Zij moesten het vaderlandse kapitaal weer opbouwen!

Moesten? Ja, zo werd het hun nu niet gezegd. Er werd hun gezegd dat er gewerkt moest worden om de allerergste nood direct te lenigen. Puin ruimen om plaats te maken voor de nieuwe bouw. Producenten voor de opbouw van het land!

Maar, vrijheid, blijheid. Niemand was gedwongen te werken, ook een arbeider niet. Als hij zonder loon met vrouw en kinderen aan de kost en aan zijn rantsoenbonnen en aan kleren kon komen, dan stond hem dat vrij. Zo niet, dan kon hij werken; voor een loonstop was al gezorgd. Voor de orde en rust werd ook gezorgd: De arbeiders hadden hun geweren uit de verzetsbeweging af te geven; aan de regering of aan de geallieerde bezetting. Stakingen tegen collaborerende ondernemers of tegen de uiterst slechte lonen en arbeids-

voorwaarden werden op 'n Schermerhorn in de ban gedaan („Een misdaad tegen de volkswelvaart, burgers!“), door de vakbondsleidingen zoveel mogelijk beperkt en door radio en pers in alle variaties, vanaf vaderlijk vermaan tot aan woedende hetze, afgekeurd. Uit de schetterende luidspeakers, uit de monden van de sprekers en uit de vetgedrukte slagzinnen in de kranten, klonk het de arbeiders tegen: Werken, werken en nogmaals werken!

Werken, waarvoor? Het antwoord dat de Franse arbeiders op die vraag kregen, kennen we hier ook. En evenals hier, ontbrak aan dat antwoord juist dat, wat het werkelijk tot een antwoord zou maken: Voor wie de geweldige rijkdommen zijn, die de arbeiders boven en behalve hun ellendige lonen dag in dag uit voortbrengen.

Dat wil zeggen, er wordt over het kapitaal gezweven. Tenminste zoveel mogelijk. Het gaat niet graag over de tong, als er tot de arbeiders van hard werken en tevreden zijn met lage lonen gesproken wordt.

Het Franse kapitaal werd in het eerste gedeelte van deze Tweede Wereldoorlog door de militaire macht van de Duitse concurrent verslagen. En hoewel mede-overwinnaar, kwam het zwaar gehavend en met verlies van haar vroegere machtspositie, uit deze oorlog te voorschijn. De landen van Oost- en Zuidoost-Europa, waar enorme Franse kapitalen uitgeleend waren en vanwaar de renten naar de Franse Banken vloeiden, zijn niet in staat en niet van zins, hun oude schulden te betalen, gesteld al, dat hun nieuwe Russische beschermheer en bezetter daartoe verlot gaf. Wat er van de belegde kapitalen in Indo-China en Syrië terecht komen zal, is zeer onzeker. De voornaamste Afrikaanse koloniën hebben door de oorlogshandelingen geleden. De bevolking van het hele Franse koloniale rijk is in gisting; overal komen vrijheidsbewegingen tevoorschijn tegen de Franse overheersing.

In Frankrijk zelf is door de verwoestingen van de oorlog en door de roof van de bezetter, voor het kapitaal groot verlies ontstaan. Maar nog ernstiger voor dat kapitaal is het feit, dat de fabrieken en installaties die er overbleven, stukken ten achter zijn bij de moderne Engelse en Amerikaanse industrie. De gemiddelde ouderdom van het machinepark is in Amerika 5, in Engeland 8, maar in Frankrijk 30 jaar, volgens regeringscijfers. Dat is voor een kapitalistische klasse als de Franse, verschrikkelijk. Ze moet in de moordende concurrentiestrijd met het buitenlandse kapitaal, met verouderde wapens vechten. Ze moet de opvoerde koloniën weer onder de duim brengen, leger, vloot en luchtmacht nieuw opbouwen, de uitgeleende kapitalen trachten te redden. Ze moet mee een vinger in de pap kunnen steken, als de overwinnaars die gaan verdelen. Ze moet vechten voor haar bestaan als grote kapitaalsmacht en ze heeft verouderde wapens.

Dus moet er nieuw kapitaal komen: Machines, installaties, schepen, fabrieken, enz. Wat de arbeid van de werkende bevolking voortbrengt, daarvan moet zo weinig mogelijk als loon in de handen der werkers komen, maar zoveel mogelijk als kapitaal in de handen der bezitters. Ook als de Amerikaanse kapitalisten overgehaald kunnen worden om nieuw kapitaal te lenen, moet het uit de arbeid der werkers worden teruggehaald, met rente en al.

En ook de organisatie van de kapitalistische macht moet veranderen, vernieuwd worden. Het bedrijfsleven en de politiek der Banken, de verdeling van het nieuwe kapitaal en de onderlinge verdeling van de macht, de organen der openbare mening en der openbare orde, partij- en vakbondsapparaten, alles moet veel meer als een eenheid werken en streven naar het doel: Te strijden voor het bestaan van het Franse kapitaal. Dat kan alleen door de Staat. Die kan onwillige en tegenstrevende kapitalisten dwingen, in het algemeen belang van het gehele kapitaal. Die kan, door de leiders van arbeiderspartijen in hoge functies te plaatsen, de onwillige arbeiders de illusie geven, dat zij daar iets te zeggen hebben, of tenminste dat daar voor hen iets gezegd en gedaan wordt, al is het op den duur. En als die arbeiders, ondanks hun illusies, toch tot verzet overgaan, zoals nu pas de Parijse typografen,

Laat Uw LINKSE hand niet weten....

Terwijl de kranten van links tot midden ons vertellen, dat de regering Schermerhorn toch werkelijk het goede wil, iets heel anders dan de ultra rechtse „reactie“, komt er nu en dan iets onder onze ogen van de pijlen, die die goede regering Schermerhorn ook op haar boog heeft en die ze zo tactisch mogelijk voor ongewilde blikken verborgen houdt. Minister Meynen, de minister van oorlog — die ook behoort tot de regering Schermerhorn — heeft als een volwassen enfant terrible de pijlen te voorschijn getrokken, niet uit baldadigheid, of om te klikken, maar omdat hij nu eenmaal met de pijlen om moet gaan als minister van oorlog.

Hij heeft n.l. in Engeland een redevoering gehouden voor de opgeleide vrijwilligers-troepen, die naar Indonesië gezonden zullen worden en iedereen begrijpt, dat hij hiervoor de „Bergrede“ niet gebruiken kon. Hij sprak over „de plicht onze overzeese rijkgebieden voor ons te behouden...“ en „verliezen wij Indië, zo zijn wij gedegradeerd...“ zet door, ondanks het feit, dat hij het liever anders zouwt willen, enz.

Er zijn den minister over deze rede vragen gesteld en hij antwoordt hierop zo ongeveer het volgende: Zeker, dat heb ik gezegd en zo is de bedoeling van de re-

dan kunnen „communistische“ ministers daar de rol van Drees vervullen, en met het gezag dat zij onder de arbeiders nog hebben, en de relaties met de politieke organisaties, waarover zij beschikken, zo'n staking breken vóór die als een vonk in het kruit, een algemene verzetsbeweging der arbeiders ontketent.

Van het kapitaal tegen de arbeiders is de klassenstrijd in Frankrijk in grote stijl in gang. Van de kant der arbeiders komt meestal nog slechts op zich zelf staand verzet. Eenmaal, ongeveer twee maanden geleden, brak er plotseling een beweging los, die zich uitte door een massale demonstratieve staking van twee miljoen arbeiders.

„Deze winter zal voor de Franse bevolking zijn, wat de vorige winter voor ons hier in Holland was“, lezen we in een der bladen. De nieuw gevormde regering van „democraten“, „socialisten“ en „communisten“ heeft een loon- en prijzen-stop gedeclareerd. Wat betekent, dat de armoede en het gebrek der arbeiders nog ondragelijker worden. Dat de noodzaak om tot zelfstandige en massale strijd te komen, nog dringender, tot een levenskwestie wordt.

Wat we over Nederland schreven, was toepasselijk voor Frankrijk. En is wat er in Frankrijk gebeurt en wat daar gebeuren moet, anders dan hier?

gering (hij noemt het „intenties“). Die toegesproken troepen vormen het toekomstig gezags-apparaat, dat zijn plicht met zware persoonlijke opofferingen moet vervullen. De regering wil dit probleem liever niet met geweld beslechten, maar als er een beroep moet worden gedaan op de krijgsmacht, dan zal deze mogen en moeten optreden... in het vestigen en herstellen van orde en rust....

Dat is openlijke taal. Een taal die iedereen verstaat na vijf jaar Duitse bezetting en een wereldoorlog. Troepen zullen het gezagsapparaat vormen, vrijwilligerstroepen. Orde en rust moet gevestigd en hersteld worden. Indonesië als overzees rijkgebied behouden. Het is niet zijn schuld, dat hij de bedoelingen van het overig deel van de regering Schermerhorn verklapte. Maar als de partijen van links naar midden de arbeiders oproepen om te demonstreren achter de regering, tegen de reactie, dan wil dat zeggen, dat ze je samen met de regering aan de praat houden en dat achter je rug die regering bezig is, een leger voor Indonesië klaar te stomen met de duidelijke bedoeling, dat, willen de Indonesiërs niet, zoals zij wil, n.l. het veilig stellen van de winsten, van het in Indië belegde Hollandse kapitaal door onderhandelingen, dan zal er dood-ouderwets geschoten worden en „de rust en orde gevestigd en hersteld“.

AMERIKAANSE stakingstaktiek

In „The Militant“ van 17 November 1945, het weekblad van de Socialist Workers Party in Amerika (Trotskisten), vinden we een beschrijving van de staking aan de Fordfabrieken in Windsor te Canada. Ofschoon er op het ogenblik veel omvangrijkere bewegingen gaande zijn, is het zeker van belang, deze staking hier in korte trekken weer te geven, omdat het ons een klein idee geeft, op welke wijze dergelijke acties zich in Amerika voltrekken.

Reeds gedurende 18 maanden was er door de Verenigde Automobilwerkers Organisatie (de U.A.W., aangesloten bij de C.I.O.) onderhandeld over de z.g. „closed shop“ en over matiging van het afjakersysteem. De „closed shop“ is, zoals bekend, de eis, dat de ondernemer alleen georganiseerden te werk mag stellen. Ten slotte brak echter de staking uit, die op het ogenblik van de gebeurtenissen, die we hier nu weergeven, reeds twee maanden aan de gang was. De staking was door de hoofdbesturen van de vakverenigingen, zowel in de U.S.A. als in Canada goedgekeurd en werd door hen financieel gesteund.

Amerikaanse stakingen zijn altijd heel andere dingen, dan wij hier kennen, doordat de stakers zelf er een meer actieve rol in spelen. Deze uit zich in het bijzonder in het verhinderen van onderkruiperswerk. Daartoe wordt dan altijd een „picket line“ gevormd, dat wil zeggen, dat de stakers een muur van mensen voor de ingangen van het bedrijf vormen, zodat niemand in of uit kan. Op rijen van 8, 9 of 10 man lopen ze langzaam dag en nacht langs het bedrijf, waarbij natuurlijk een ploegenstelsel is ingevoerd.

De 10.000 stakers van Ford hadden zo een geregelde „picket line“ van 2000 man. Begin November frachtten nu 6 politiemannen deze levende muur te doorbreken, om 35 man bedrijfs politie binnen de gebouwen te brengen. Maar terstond klonterden de 2000 man voor de poort samen, zodat er geen doorkomen aan was. De autoriteiten sloegen toen echter alarm en ze dreigden politie van buiten te laten komen, om „de orde te bewaren“. Achteraf bleek dat niet verstandig. Want de hele arbeidersbevolking van de stad maakte zich tot afweer gereed. Direct de volgende dag werd in een fabriek het werk neergelegd, om de bedreigde „picket line“ met nog 8000 man te versterken, terwijl in vele bedrijven resoluties werden aangenomen, om terstond in solidariteitsstaking te gaan, zodra de arbeiders van Ford dit voor wenselijk hielden.

Deze resoluties waren stellig geen groot-spraak, gezien de stemming onder de bevolking. De „picket line“ werd niet alleen met die 8.000 man versterkt, maar het hele bedrijf van Ford werd ook op andere wijze hermetisch afgesloten. Een brede rij auto's werd als barricade opgesteld, waarbij de chauffeurs uit de stad hun wagentje kwa-

men bijdragen. Vrachtwagens met stenen, met hout, met steenkool, met kisten en pakken kwamen in de barricade. De bestuurders van autobussen vergaten hun juiste traject en lanceerden hun karren in de versperring. Zo ontstond een brede rij van auto's van twee kilometer lengte „als stomme getuige van de bereidheid der arbeiders, om de mensen van Ford te hulp te komen.“ En met grimmige voldoening merkten de chauffeurs op, dat het wel een week zou duren, voor alle wagens er weer uit getrokken waren.

Achter deze dode muur marcheerde langzaam de levende muur op rijen van 9. Ordonnansen in auto's vliegen heen en weer; een klankwagen geeft berichten en aanwijzingen. De bedrijfsmuziekcorpsen zijn op verschillende punten opgesteld en zorgen voor dansmuziek, als uitnodiging aan het toestromende publiek uit de stad. Bij het wisselen van de postersploegen gingen de stakers naar de stakingskeuken, naar huis of naar een restaurant. De stakerskeuken was in continu bedrijf en le-

verde 3000 tot 6000 maaltijden per dag. De verzorging was voor rekening van de organisatie van vrouwelijk dienstpessooneel, terwijl keukengereedschappen en bussen van de restaurants geleend waren. Trouwens: zeer vele zaken en restaurants hadden in de stalages borden aangebracht, waarop aangegeven stond, dat ze de organisatie van de automobilwerkers hadden gesteund, terwijl in de restaurants de stakers eten tegen verlaagd tarief konden krijgen.

Uit dit alles blijkt wel, dat het voor de autoriteiten in dit geval heel moeilijk was, met wapengeweld in te grijpen, hoewel in de kranten steen en been geklaagd werd over de aantasting van de vrijheid van het individu door de „terreurmethode van de stakers“. Reeds he dreigen met geweld door de autoriteiten riep de arbeidersbevolking in het geweer en omdat in vele bonden resoluties aangenomen waren, om terstond in solidariteitsstaking te gaan, zodra dat nodig was, werd van geweldsaanwending afgezien. Het is een vingerwijzing, hoe een voorlopig ongewapende arbeidersbevolking weerstand kan bieden aan het geweld van de bezittende klasse.

Opstand in Treblinka

Als je de brochure „Opstand in Treblinka“ uitgave „Stichting M. S. Fonds“, Schiedam, hebt uitgelezen, dan ben je anders gestemd, dan na het lezen van andere brochures, die het leven in de concentratiekampen behandelen. Deze brochure is het relaas van de wording en het verloop van een opstand in een Pools vernietigingskamp. De mensen in dit kamp werden niet murw gemaakt, maar in hen groeide de geest van verzet, die tot daden in staat stelt. Het merendeel van deze Joden waren Polen. De laatste transporten, die in het kamp aankwamen, bestonden uit Joden afkomstig uit het ghetto van Warschau.

„Deze transporten bestonden niet, zoals vroeger, uit onverschillige, gebroken en murw gemaakte mannen en vrouwen en kinderen. Inplaats van tranen in hun ogen hadden zij granaten en explosieve stoffen in hun zakken.“

Zij hadden dus niet de lange lijdensweg achter zich van het ene kamp naar het andere. Ze kwamen regelrecht uit het strijdende Warschau; Warschau was in opstand! Zij droegen de opstand mee in het kamp, en brachten a.h.w. de laatste brandstof aan voor het grote vuur, dat eenmaal aangestoken, hoog oplaaide!

Hoewel slechts enkelen der opstandelingen in leven bleven, was het gestelde doel toch bereikt. En dat was o.i. niet alleen, dat het kamp vernietigd was en de moordenaars gedood, maar dat de gevangenen strijdend gevallen waren. Ze hadden niet

de dood gevonden in de gaskamer, maar in het gevecht tegen hun onderdrukkers. Ze hadden gevochten, niet alleen voor zichzelf, maar tegelijkertijd voor alle onderdrukten en gemartelden. En dat maakt juist deze brochure zo waardevol, daarom is men anders gestemd, na het lezen van deze brochure, dan na het lezen van andere brochures over dit onderwerp. Hier krijgt men niet het ontmoedigende beeld van mensen, die niet anders konden dan voor een brute overmacht bukken, hier gaan de mensen strijdend ten onder. Daardoor heeft hun dood zin en betekenis gekregen. Daarom doet het lezen van deze brochure je goed, ondanks de ellende en wreedheid, die je ook hier weer onder de ogen moet zien.

Gewetensbezwaren inzake de krijgsdienst

Onlangs is opgericht een „Comité tot voorlichting van gewetensbezwaarden inzake de krijgsdienst“, welk comité in een eerste publicatie kennis geeft van zijn doel en streven, in het kort neerkomend op voorlichting geven aan dienstplichtigen van de lichte 1946, welke lichte, volgens den Minister van Oorlog, in haar geheel voor Indonesië bestemd is, en voorlichting te geven aan vrijwilligers, die destijds wel tegen de Japanners, maar thans niet tegen de volken van Indonesië wensden op te treden. Nadere informatie verstrekt het secretariaat van bedoeld Comité VGK, Rijweglaan 31, Bennebroek, terwijl financiële steun wordt verwacht door Mevr. G. v. Mierop-Mulder, Corn. Krusemanstraat 28, Amsterdam-Z. Van de eerste Comité-publicatie zijn nog exemplaren beschikbaar bij den heer Erik Mispelblom Beyer, p.a. Mich. Angelostraat 60-1, Amsterdam-Z.

OVER: KARAKTERFOUTEN

Onze lezer H. W. te A. schrijft ons, dat we naast onze economische en politieke scholing ook opbouwende kritiek moeten leveren op het individuele gedrag van de arbeiders, in het bijzonder van hen, die reeds bewust aan de politieke strijd en propaganda deelnemen. Hij wil wijzen op de verschillende karakterfouten en deugden, die bij ons voorkomen, om daarmee het zelfbewustzijn te bevorderen.

Tot nu toe hebben we ons op dat terrein niet begeven. Niet omdat het niet belangrijk is, maar omdat we er niet veel voor voelen, als zedemeesters op te treden. Daarbij komt, dat we hierbij toch altijd met vrijwel persoonlijke meningen te maken hebben, want er is geen sprake van, dat er een gemeenschappelijke opvatting over de karakters bestaat. Net zomin als er in de burgerlijke psychologie een vrijwel eensgezinde opvatting bestaat over wat we het karakter van de mensen noemen, net zomin bestaat er tot nu toe een „marxistische“ karakterkunde.

Er zijn echter allerlei verschijnselen in de arbeidersbeweging, waar we mee te doen hebben en die we zo goed en kwaad als het gaat moeten behandelen, zonder dat we kunnen wachten, tot eerst een marxistische karakterkunde netjes is uitgewerkt. Onze lezer stelt daarom enige kwesties aan de orde, die we hieronder weergeven. Allereerst echter enige inleidende opmerkingen, die wel is waar niet voorkomen in het schrijven van onze lezer, maar die naar we menen, aan zijn beschouwingen ten grondslag liggen. Dat is iets over de karakters, zoals deze volgens individueel-psychologische opvattingen worden begrepen.

Wat is het karakter? Onder het karakter van iemand verstaan we het geheel van doelen en verlangens verbonden met de wijze, waarop hij deze verwezenlijken wil. Het is dus de wijze van optreden tussen de mensen, het medewerken of eventueel het tegenwerken.

Als men het karakter dus ziet als een praktische functie van het maatschappelijk leven (en een mens is nu eenmaal een praktisch dier) dan spreekt het vanzelf, dat het karakter niet los van de maatschappij staat, maar dat deze het juist in z'n meest wezenlijke trekken bepaalt. Vandaar dat bijvoorbeeld Kunkel zegt, dat de Ik-zuchtige karakters niet altijd hebben bestaan, maar dat ze een soort product zijn van de kapitalistische maatschappij. In deze maatschappij moet iedereen individueel vooruit zien te komen, of eigen huid te redden, zodat de doelen duidelijk maatschappelijk zijn bepaald. En de wijze, waarop de doelen verwezenlijkt moeten worden, liggen maar al te dikwijls op het terrein van het werken met de ellebogen, met bluff, intimidatie, bedrog en leugenachtigheid. In ieder geval moet ieder op de een of andere wijze zorgen, dat hij niet

onopgemerkt door het leven gaat, want anders telt hij in geen enkel opzicht mede.

Zo is volgens deze opvatting de Ik-zucht de natuurlijke karaktervorm, die bij het private kapitalisme thuis hoort. En doordat alle opvoeders en ouders, alle maatschappelijke instituten, de hele literatuur, de film, de radio, kortom alle maatschappelijke geestesuitingen door dit individualisme gedragen worden, zuigen de kinderen deze mentaliteit vanaf hun geboorte in. De strijd om in het leven staande te blijven, of om op het een of andere punt uit te blinken, al is het desnoods in de corruptie of de misdaad, is een onderlinge wedstrijd van alle mensen op alle gebieden van het leven.

Nu spreekt het vanzelf, dat iedereen in deze algemene strijd van allen tegen allen allerlei zwakke punten in zich voelt, waar hij bij anderen ten achter blijft. Op zichzelf zou dat niet zo ernstig zijn, als men er vrede mee kan hebben, dat men niet alles kan kennen of kunnen. Maar omdat de hele samenleving op onderlinge wed-

strijd is gebaseerd, waaraan sociale waardering en maatschappelijke bevoordeling verbonden is, wordt die achterstand verwerkt tot een gevoel van minderwaardigheid. En dit brengt met zich mee, dat de mensen zich nu langs de meest verschillende wegen voor deze vermeende minderwaardigheid schadeloos zoeken te stellen. Ze willen hun achterstand verdonkeren door andere eigenschappen in een heel licht te plaatsen, zodat ze ondanks alles toch opgemerkt worden.

De opmerkingen van onze lezer hebben nu in het bijzonder betrekking op dit minderwaardigheidsgevoel en daarom was het nodig er zo lang bij stil te staan. Hij wijst bijvoorbeeld op de onhebbelijkheid, die we soms kunnen waarnemen, dat er wel eens gelachen wordt, als een kameraad zijn mening niet duidelijk of met een overlading van gevoel naar voren brengt. De lezer ziet in dit lachen nu juist geen compliment voor de lachers. Een verstandig mens lacht hier niet. En zeer waarschuwend is dat lachen alleen een uiting om eigen minderwaardigheid op een of ander punt te verbergen. Want dat lachen betekent: Wat ben ik toch flink, dat ik het zoveel beter snap of zoveel beter kan. Dat lachen werkt dan als geestelijke zelfbevestiging, geestelijke onanie.

Het afwijzen van „boekenwijsheid“ of „boekenwurmerij“, omdat de praktijk alles is, spruit volgens den schrijver eveneens dikwijls uit minderwaardigheidsgevoelens voort. Uit de nood wordt hier een deugd gemaakt. Het tekort wordt tot een plus verwerkt.

Belangrijker lijkt ons echter zijn opmerking over de typen, die door minderwaardigheidsgevoelens in de arbeidersbeweging gedreven worden. Persoonlijke eerzucht, het als persoon naar voren komen, zijn maar al te dikwijls de drijfveren van het handelen. En menige hartstochtelijke redevoering over de verlossing van de mensheid wordt in hoofdzaak uitgesproken om niet de beweging, doch de eigen persoon te dienen. De drijfkracht van hun werk ligt niet in de eerste plaats „de heilige zaak“, maar in hun eigen gevoelens van minderwaardigheid.

Deze zienswijze is wel meer naar voren gebracht en natuurlijk is ze ten dele juist. Doch slechts ten dele. En daarom is het zo gevaarlijk het handelen van de mensen in starre begrippen te vatten, of vanuit enkele eenvoudige beginselen te verklaren. Want het moge juist zijn, dat in bedoelde redevoering de Ik-zucht een belangrijke rol kan spelen, het is toch evenmin toevallig, dat deze zich met de

vormen van diepere menselijkheid verbindt. Het wil zeggen, dat de maatschappij in dit karakter niet alleen Ik-zucht te voorschijn bracht, (zoals trouwens in geen enkel) maar dat het maatschappelijk samenleven ook breder gevoelens en dieper maatschappelijk bewustzijn schiep. Het bestaat eenvoudig niet, dat alleen de Ik-zucht de drijvende kracht is. Zo eenvoudig zijn de karakters niet gebouwd.

Er is echter nog een andere reden, waarom we aan deze dingen geen overdreven waarde moeten toekennen. En dat is deze, dat aan een redevoering, een artikel, een gesprek, een daad, gewoonlijk niet direct te zien is, uit welke innerlijke motieven ze geboren worden. Ze doen eenvoudig hun werk, ongeacht de bedoelingen van hem, die doet. Men zegt wel eens van Marx en van Domela Nieuwenhuis dat ze zeer ijdel geweest zijn, d.w.z. dat hun Ik-zucht een grote drijvende kracht in hun doen en laten waren. We willen dat niet beoordelen, en het kan ons in dit verband ook bitter weinig schelen. Als het woord is losgelaten, als de daad is gedaan, oefenen ze hun werk, ongeacht de goede of slechte bedoelingen, die hen mogen begeleiden. En daarom is dat probleem voor ons van minder belang, dan het op het eerste gezicht schijnt.

Vergadering INDONESIË over

Zaterdag 2 Februari belegde de vereniging Nederland-Indonesië een vergadering in de Markthallen te Amsterdam, die volgens opgave van de voorzitter door 20.000 mensen was bezocht. Vergaderingen als deze zijn in hoofdzaak als demonstratie bedoeld, zodat naar de inhoud van het gesprokene gewoonlijk geen nieuwe gezichtspunten geopend plegen te worden. Men wil eenvoudig samen getuigen en een soort van wapenschouwen. Tot dit getuigen behoorden dan ook de sympathiegrammen, die van verschillende bladen en van politieke organisaties, zoals CDU, CPH, SDAP, Jeugdbew., Kath. Volkspartij, NVB, VDB, Soc. Vrouwenbond en nog andere waren binnen gekomen.

De jeugd was op deze bijeenkomst rijkelijk vertegenwoordigd, vooral door de aanwezigheid van de AJC, die de vlaggenparade te verzorgen had. De jongens en meisjes kregen een Amerikaanse, Engelse of Nederlandse vlag in de handen gedrukt, maar rood vlaggen, als symbool van vroegere arbeidersstrijd waren niet aanwezig. Ook geen Indonesische vlaggen. Alleen het podium was in de rood-wit kleuren van Indonesië opgetrokken. In ieder geval: klaarblijkelijk wilde men ook in de vlaggenparade tot uitdrukking brengen, dat deze strijd om de nationale zelfstandigheid van Indonesië met de strijd van de arbeidersklasse voor eigen bevrijding niets uitstaande heeft. En het openen en sluiten van de bijeenkomst met het „Wilhelmus“ behoorde in ieder geval de onverbeterlijkste optimist tot bewustzijn te brengen, dat hier geen arbeidsbelangen worden behartigd.

Het heeft voor ons geen zin, de gehouden redevoeringen nauwkeurig weer te geven. Enerzijds, omdat ze niets nieuws brachten, anderzijds, omdat de pers vrij uitvoerige verslagen heeft gebracht. Het lijkt ons daarom vruchtbaarder een en ander over de betekenis van deze demonstratie op te merken.

Het ging klaarblijkelijk, om te pleiten voor het goede recht van Indonesië op zelfbestuur. En de sprekers wezen er reeds op, dat „theoretisch“ heel Nederland achter deze eis staat, zelfs de meest reactionaire groepen. Maar in de praktijk lopen de meningen ver uiteen, hoewel naar onze mening niet zo ver, als de sprekers wel voorgaven. De reactionairen willen eerst de nationale beweging in Indonesië met de wapenen verpletteren en dan over zelfbestuur onderhandelen, die dan in de verre, verre toekomst in uitzicht gesteld wordt. De voorstanders van directe zelfstandigheid, die zich de vooruitstrevenden noemen, willen eerst onderhandelen en dan samen handelen.

Wat is echter het gemeenschappelijke streven van „reactionairen“ en „vooruitstrevenden“? Ds. Buskes heeft het duidel-

GREPEN uit de *Requiemaire Literatuur*

verhoedse aanval hadden gedaan en de haven hadden bezet, de revolutionairen in verwarring voor zich uit jagend. Nu zonden ze een expeditie naar de spoorweg en een andere op de stoomboten de Noord-Dwina op. Russische socialistenvolgende en ze terugjagend naar de bevroren moerassen! En hier waren Amerikaanse troepen haastig aan land gebracht en uitgerust en gereed gemaakt, om zich te voegen bij hetgeen Jimmie beschouwde als de oorlog tegen de georganiseerde arbeiders. En Jimmie Higgins, onder de krijgswetten, moest gehoorzamen en zijn mond houden!

... Enige uren later, toen hij van zijn werk kwam vond hij den kleinen Jood in het duister op hem wachten. „Ik verlang soms naar Amerika“, zei hij. En hij liep met Jimmie de straat uit, zijn magere armen tegen elkaar slaande om warm te blijven. „Waarom ben je teruggegaan?“ vroeg Jimmie. „Ik las van de revolutie. Ik denk misschien word ik rijk.“ „Ja“, zei Jimmie grinnikend, „wat heb je gekregen?“ „Jij behoort tot vakbond in Amerika?“ „Zei de ander. „Waarachtig wel!“ zei Jimmie. „Welke bond?“ „Machinisten!“ „Heb je misschien aan een staking meegedaan?“ „Waarachtig wel!“ „Misschien in de nor gezeten?“ „Zeker!“ „Nooit onderkruiper geweest?“ „Neen hoor!“ „Jij wat

men noemt klasse-bewust?“ „En of! Ik ben socialist!“ De ander keerde zich naar hem toe. Zijn stem beefde van opwinding. „Jij hebt rode kaart?“ „Zeker!“ zei Jimmie. „Hier in mijn jaszak.“ „Grote God!“ riep de ander. „Een kameraad!“ Hij stak zijn handen, in oude gonje lappen gewikkeld, naar Jimmie uit. „Tovarish!“ riep hij. En daar in de kille duisternis voelden de beiden hun hart vol warmte. Hier, onder de poolcirkel, in deze wildernis van ijs en eenzaamheid, zelfs hier deed de geest van internationale broederschap wonderen. Maar toen, trillend van opwinding, tastte de kleine Jood met zijn ingepakte handen langs Jimmie.

„Als jij een socialist bent, waarom vecht jij dan tegen de Russische arbeiders?“ „Ik vecht niet tegen hen!“ „Je draagt uniform?“ „Ik ben maar een motorrijder.“ „Maar je helpt! Jij vermoordt Russen! Vaarom?“ „Ik wist er niets van,“ zei Jimmie. „Ik wilde tegen den Kaiser vechten en ze brachten mij hierheen zonder mij er iets van te zeggen.“ „Zo! Ja, zo gaat met militarisme, met kapitalisme! Vij zijn slaven! Maar wij willen vrij zijn! En als je vil helpen moet je niet de Russische arbeiders doden!“ „Dat wil ik ook niet!“ riep Jimmie haastig. En de kleine vreemde stak zijn armen door die van Jimmie. „Jij gaat met mij mee, vlug! Ik zal je vat laten zien, tovarish!“

„... Zeg mij wat ik doen moet, kameraad.“ Kalenkin vroeg. „Heb je propaganda gemaakt in Amerika?“ „Zeker,“ zei Jimmie. „Ik ben eenmaal in de gevangenis gezet, omdat ik op straat een speech heb gehouden.“ En de ander ging naar een hoek van de hut en groef onder een half dozijn kolen en haalde een pak te voorschijn. Het bevatte manifesten, misshien een paar honderd, en de Jood gaf er Jimmie een, zeggend: „Ze vragen mij, hoe zullen wij zorgen die duitse troepen en maak engelse vertaling, zodat de engelsen en de amerikanen het kunnen lezen. Jij denkt, het helpt?“ Jimmie nam het manifest aan en las het. „Vat jij denk er van?“ vroeg Kalenkin opgewonden. „Prachtig,“ zei Jimmie. De ander glimlachte woest. „Als zij je met dat papier vinden, zij schieten je neer als een hond! Zij schieten ons allemaal dood! Laat het dus alleen zien aan mannen, die je kan vertrouwen. Verberg de exemplaren, neem er één en maak het vuil en zeg, dat jij het op straat hebt gevonden. Geef het weg en later kom ik veer met wat nieuws!“ Jimmie vond dit ook de beste wijze van handelen. Hij vouwde een twintigtal manifesten op en stak ze in een binnenzak van zijn buis, trok zijn zware overjas en handschoenen aan, en wenschte, dat hij die kon geven aan den zieken, half-verhongerde Rus. Hij klopte hem geruststellend op de rug en zei: „Vertrouw op mij, kameraad; ik zal ze verspreiden en zij zullen ook resultaat geven, geloof mij!“ „Jij zult mij niet verraden!“ riep Kalenkin in woeste opwinding. „Waarop Jimmie antwoordde: „Niet, al braden ze mij levend!“

lijk doen uitkomen: Nederland kan Indonesië alleen behouden, als het zelfbestuur wordt toegekend. Wordt de politiek van de sabel en de bom als uitgangspunt genomen, dan is bloedvergieten onvermijdelijk. Java wordt dan verwoest; Nederland krijgt een ondraaglijke oorlogsbegroting, een verknoede internationale reputatie en zeer waarschijnlijk economische ondergang. Het gemeenschappelijke van reactionairen en vooruitstrevenden zit dus hierin, dat beiden Indonesië wensen te behouden. Het behoud van Indonesië voor het Nederlandse kapitaal is bij beide groepen doel en uitgangspunt.

We menen dan ook, dat het verschil tussen deze twee groepen in de grond niet zo groot is, als dat op het eerste gezicht schijnt. Want wel wordt aan de reactionairen verweten, dat ze eerst willen schieten en dan praten en zeggen de vooruitstrevenden, dat zij eerst willen praten, maar dat neemt toch niet weg, dat de vooruitstrevenden nu reeds een krachtig leger gereed maken, voor het geval dat het praten niet het gewenste succes oplevert. De voorbereidingen worden getroffen, om Indonesië ook van deze zijde gewapender hand aan Nederland te binden. Is niet in naam van de vooruitstrevende regering reeds bloed gevloeid in Indonesië? Worden er niet NU REEDS wapentransporten naar Indonesië gezonden? Dit alles is duidelijk genoeg. Het behoud van Indonesië staat als doel voorop en de „vooruitstre-

vende" bourgeoisie zou zeker nooit op de gedachte van de opheffing van de oude koloniale verhouding gekomen zijn, als de Indonesische massa's deze zelf niet doorbroken hadden, door zich ten koste van duizenden slachtoffers van de Japanse wapens meester te maken. De strijd voor Indonesisch zelfbestuur wordt daarom hier te lande niet als een Indonesisch, maar als een specifiek nationaal Nederlands belang behandeld. Het gaat niet om de redding van Indonesië, maar om die van Nederland, zoals de bezittende klasse dat begrijpt. Vandaar, dat de A.J.C. stikte in de vlaggen van rood-wit-blauw, doch niet één enkele Indonesische vlag meevoerde. Onder de schijn van het opkomen voor de rechten van 70 miljoen Indonesiërs, komt men in werkelijkheid voor vermeende eigen belangen op.

De groep van de sabelslepers, die in hun achterlijke stomiteit zoveel voor het Nederlandse kapitaal dreigen te bederven, is echter zeer sterk. En daarom zoekt de partij van de „vooruitgang" in Nederland ook steun bij de arbeidersbevolking, die uit de aard der zaak gemakkelijk te vangen is met leuzen van vrijheid. Het doel van bovenbedoelde vergadering was dan ook, zich de steun van het arbeiderspubliek te verzekeren. En het is nu de vraag: Is de bijeenkomst in dat opzicht geslaagd?

We menen van niet, al verklaarden Blok-zij en v. d. Lende dat de arbeiders zouden

weten, wat hun te doen staat in geval de reactie de wapens op zou nemen. Maar op deze bijeenkomst was niet de geringste geestdrift en een zeer groot deel der aanwezigen was reeds vóór het einde vertrokken. Men kwam „voor een goed doel" bijeen, maar niet voor iets, waarvoor men alles inzet. Want men moet in deze „vooruitstrevende" kringen begrijpen, dat onder de arbeiders geen werkelijke strijdust losgemaakt kan worden onder de tonen van het Wilhelmus. Hier kunnen alleen krachten losgemaakt worden als strijd tegen de bezittende klasse. Het indammen van de reactie ligt op hun terrein in de vorm van stakingen, het weigeren van oorlogstransporten, het weigeren tot meewerken in de bedrijven, waar de voorbereidingen voor een nieuw leger worden gemaakt. Schermerhorn, Van Mook, Van Heuven Goedhart, Ds. Buskes kunnen daar echter niet op ingaan, omdat dat de nationale opbouw verstoort. Het doel en uitgangspunt van hen is echter juist de opbouw van nieuwe Nederlandse kapitaal-macht op nieuwe grondslag. Als de „vooruitstrevende" bourgeoisie de arbeidersklasse werkelijk te hulp zou roepen, zou ze in eigen vlees snijden. Wat niet de bedoeling is. Ongetwijfeld kan het soms voorkomen, dat de bezittende klasse zelf tot stakingen oproept of tot „ongehoorzaamheid". De spoorwegstaking is er een voorbeeld van. Maar dan moet voor haar zowat alles op het spel staan, zodat het feitelijk een bankroetierspolitiek wordt.

VROUWEN-LOGICA

Er is verschil met verleden jaar. Niet alleen, omdat een juffrouw in de tram dit op beschuldigende toon vertelde aan een mopperenden meneer, neen, er is verschil. Ik zit b.v. dit artikelje te schrijven in een oude, maar warme wintermantel, omdat we nog geen kolen hebben, maar ik denk er niet aan, om vanavond er opuit te trekken en een van de overgebleven Amsterdamse bomen om te zagen. Ook al niet, omdat ik door ons Nederlandse vredeswintertje zonder warme kachel een flinke kou en reumatiek heb opgedaan. We eten op Zondag aardappelen, soep van een blokje, bruine bonen, vlees-in-blik... en pudding na. Een alleszins behoorlijk Zondagmaal, als je het met verleden jaar vergelijkt.

Mijn man trekt er niet meer op uit, om te zien, of hij met de laatste resten uit mijn linnenkast een beetje rogge bij de boeren „los" kan krijgen. Ik heb trouwens geen resten meer, die voor welke ruil dan ook geschikt zouden zijn. Hij trekt er iedere morgen op uit, met acht boterhammen met margarine, in een vetvrij boterhampapier-tje. Hierin zie je ook, dat we opschieten, vetvrij behoefde het papierdje heus niet te zijn, want we zijn zo luxueus, dat we ons half-ons kaas-rantsoen 's Zondags meteen opeten. En dat doen we ook met ons anderhalf ons vleesrantsoen. Ons half pond margarine-rantsoen, dat we eerlijk moeten verdelen over de 21 maaltijden per week (ik wil redelijkerwijze de avond-laot-boterham buiten beschouwing laten) kan het meest gedegenereerde oorlogs-boterhampapierje nog niet laten doorvetten. Dat boterhampapier is dus een vredes-luxe. Maar, al zijn de witte boterhammen dan ook aardig grijs geworden in deze na-oorlogswinter, op brood behoeven we niet te kijken. Dat is waar. En soms hebben we hokking, en kabeljauwkoppen kun je kopen voor een kwartje per stuk en je kunt gemakkelijk voorgeven, dat ze voor de kat zijn. Het andere deel van de vis kun je ook kopen op de bon, als je geld hebt tenminste. En nu schreven ze, dat vlees en vis duurder zullen worden. Dan worden de kabeljauw-koppen natuurlijk ook duurder. Maar dan schieten we ook op en is het zo 1 April, en hiervoor heeft minister Mansholt, onze sociaal-democratische minister van voedselvoorziening, ons iets beloofd. En je kunt onze minister niet verdenken van 1 Aprilmoppen, daarvoor is hij te serieus, zoals het trouwens een minister betaamt.

We zouden nog haast iets vergeten. Dat komt, omdat we al zo vol zijn van de maand April. Er wordt voor onze kinderen gezorgd. Mijn kleine jongen heeft dit jaar zijn tweede ei al te pakken en nu herinnert „Het Vrije Volk" van 31 Januari ons aan onze plicht. Het stukje in die krant eindigt met: „Dank u wel, gemeenteraadsleden, wij zullen het niet vergeten." Nu, ik ben erg vergeetachtig. (sommige doktoren beweren, dat dit verschijnsel ont-

staat door een gebrek aan vlees- en suikervoeding), dus ik wil weten, wat we niet vergeten moeten. Ik had niet gelezen, dat de heren en dames gemeenteraadsleden 66k meer kolen hadden ontvangen dan een gewoon mens, net als de ministers, maar misschien wilden ze iets anders delen, misschien hebben ze óók sinaasappelen meer ontvangen, of misschien weten zij aan groenten te komen... Neen, het Amerikaanse Rode Kruis heeft volle melkpoeder verstrekt voor de kinderen en nu moeten de gemeenteraadsleden crediet verlenen om die melkpoeder tot melk om te doen toveren en flessen en kratten te kunnen kopen, teneinde de scholen te bevoorraden. De „Volk"-redacteur wordt er beslist sentimenteel door. Hij spreekt van „honderdduizend vragende kindergezichten, die verlangend opzien naar de heren en dames, met de stille bede crediet te verlenen." Enfin, ze hebben zich door al die gezichtjes laten vermurwen en nu krijgen de schoolkinderen half Februari 4 glazen melk per week, echte volle melk. En die dankbaarheid en dat niet-vergeten is natuurlijk voor al het werk, dat de vroede vaders weer gehad hebben met het „ja" en „neen" te overwegen van de credietverlening. Nou, ja, iedereen moet aan de opbouw meewerken, dat is een vaderlandse plicht, en die gemeenteraadsleden kunnen zich ook wel eens een keer in het zweet praten, dan kunnen ze onze mannen met meer overtuiging oproepen voor de andere opbouwwerkzaamheden.

Toch hebben ministers en vroede vaders en zo heel wat aan hun hoofd. Nu is er weer een vraag van de bond van Huis-eigenaren, om de huren met 25% te mogen verhogen. Het is nog niet toegestaan, maar „het vraagstuk van de stijgende onderhoudskosten heeft de volle aandacht van de overheid". Dus dat zal wel kwestie van tijd zijn; dan haalt de huisbaas nog een beetje meer weg dan nu. Voor welke onderhoudskosten dat nodig is, is voor een gewoon mens niet goed te begrijpen, omdat die „onderhoudskosten" helemaal niets kosten, want er wordt zo goed als niets aan de arbeiderswoningen gedaan. Mijn behang, mijn verf, mijn plafonds, enfin, waarom zou ik alle verdrietelikheden van de huiselijke haard hier opsommen? We zijn aan 't sparen voor een vloeibaar behangetje, met de schoonmaak, vóór die tijd zal de kachel wel niet meer branden, dus erg veel smeriger wordt het niet meer.

We gaan nu ook ruilen met Spanje. Wij krijgen vruchten en wijn — die laatste missen we zo echt — en dan voeren wij aardappelen en suikerbieten en hennepzaad uit. We kopen die vruchten en die wijn in een hoeveelheid voor 9 miljoen peseta's en als wij geen aardappelen genoeg overhouden, dan eten we brood. Bij het zware werk van de vroede vaders hoort niet alleen een brandende kachel, maar ook een glas wijn. Zo krijgt ieder, waar hij recht op heeft,

Wij ook. Wij krijgen van minister Mansholt na 1 April de groenten van de bon. (Wie ze nu zonder bon koopt, doet aan gifhandel) en voor ons is lof van f 1.60 per kilo en spruitjes van f 2.— toch te duur. Nu is mijn laatste herinnering aan groenten een vaag beeld van een schaal met gesneden winterwortel, lang terug.

Die groente-zonder-bon dan zal niet meer aan prijzen gebonden zijn, vooral voor de „primeurs" niet, d.w.z. voor de eerste. Daar is toch niet genoeg van voor iedereen, zegt de minister, dus die is voor hen, die het betalen kunnen.

Die werk-n het hardst en zijn natuurlijk het zwakst, die hebben het het hardst nodig.

Het Nederlandse kapitaal moet bouwen, zijn eigen macht en hiervoor moeten wij werken. Geproduceerd wordt er niet, om ons van voedsel te voorzien, maar voor de wereldmarkt, voor de winst. Alles, wat wij, die werken, van het geproduceerde gebruiken, is een post op de onkostenrekening. We moeten dus zo min mogelijk eten en zo hard mogelijk produceren. Zo goedkoop als het kan.

De machine moet zo zuinig mogelijk in het gebruik zijn. Daarom wordt ons het meest noodzakelijke toegewezen op de bon. En wat zonder bon te koop is, aan luxe dingen, kunnen wij van ons loon niet kopen, want dat is duur. De prijzen in het buitenland zijn hoog, dus beter geproduceerd voor het buitenland.

Dat doet men met de producten, die wij maken, zonder onze wil of voorkennis. Waarom nemen we dat eigenlijk?

V.S.V. - Vergaderingen

Voor alle lezers van „Spartacus".

Almelo.
In het A.N.G.O.B.-zaaltje. 18 Februari. Aanvang 8 uur.
Onderwerp: De politieke en economische toestand van de arbeidersklasse.

Amsterdamse lezers van „Spartacus".
Woensdag 13 Februari a.s. vangen wij aan met de V.S.V. Arbeidersschool.
In een serie avonden zal worden ingeleid „Het historisch materialisme".
Nieuwe deelnemers kunnen zich nog voor de aanvang opgeven.
De cursus vindt plaats: Lijnbaansgracht 277 bij de Spiegelgracht. Aanvang 8 uur.

Amsterdam-Centrum.
Gebouw „De Arend", Breeuwerstraat. 11 Febr.
Onderwerp: Het verband tussen maatschappelijke en seksuele onderdrukking.

Amsterdam-Oost.
Gebouw „De Tunnel", Borneostraat 4. 11 Febr.
Aanvang 8 uur.
Onderwerp: Stalinisme, Trotskisme en Communisme.

Brille.
Café „Veldhoen", Tramstation. 16 Februari. Aanvang 8 uur.
Onderwerp: Wat wil de Spartacusbeweging?

Deventer.
In gebouw „Help u zelve". 11 Februari. Aanvang 8 uur.
Onderwerp: Staat en socialisme.

Haarlem.
Gebouw „Nijverheid", Jansstraat. 13 Februari. Aanvang 8 uur.
Onderwerp: Spartacus en het militarisme.
Speciaal aan de jongeren vragen wij aandacht voor dit onderwerp.

Overkoepeling der Jeugd

Na de congressen welke nu vrijwel van alle voor- en naoorlogse jeugdorganisaties gehouden zijn, is het wel goed om de toestand van de naoorlogse jeugdorganisaties eens globaal te bekijken. Dat er voor de oorlog heel veel groepelingen waren is niets nieuws. In de oorlog werden deze gesmoord en grotendeels buiten werking gesteld. Wij zeggen grotendeels, omdat er ook nog enkele organisaties waren, die doorwerkten, hetzij legaal of illegaal.

Door deze mensen werd de behoefte gevoeld om zodra de oorlog afgelopen zou zijn, gezamenlijk verder te werken, om zodoende de te verwachten demoralisatie der jongeren het hoofd te kunnen bieden. Tenminste dit nemen wij aan, daar dit toch het hoofddoel is in alle beginselverklaringen. Het eigenaardige hiervan was echter, dat de grotere bewegingen (wij noemen hier gemakshalve b.v. A.J.C.-enz.) er het meeste belang in stelden een zo groot mogelijk aantal jongeren te organiseren. De kleinere organisaties kwamen dan vanzelf zich hier wel bij aanbieden. Dit werd langs allerlei wegen geprobeerd en... mislukte. Want toen de oorlogshandelingen werkelijk hier in Nederland een einde namen, kwamen niet alleen de oude organisaties uit hun schuilhoek, doch er kwamen ook nog weer enkele nieuwe bij. En ook hier was weer een verschijnsel, dat vreemd aandeed: men wilde namelijk werkelijk vrij zijn, d.w.z. zelfstandig. De A.J.C. wenste los te staan van de S.D.A.P. en N.V.V., doch een in die zin voortwerkend kind van dit gezin te blijven. Of dit nu komt door het voorbeeld, dat enkele organisaties voor de oorlog reeds gaven, wij noemen met name N.J.N. — J.G.O.B. — O.V.J.T. zal nog niet te verklaren zijn, doch het was een feit.

Wanneer wij de tegenwoordige tendens in oogen-schouw nemen om van regeringswege controle uit te oefenen over het productieproces en over

het culturele leven in het algemeen, dan is het logisch, dat ook dit verschijnsel, die drang naar zelfstandigheid in de jeugdbeweging, niet aan de aandacht der regering ontsnapte.
Want er geldt in deze maatschappij altijd nog het gezegde: „Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst", en men ziet, dat dit nog van kracht is, omdat het voor de kapitalistische klasse nog steeds zo is: de jeugd van heden moet de werkers leveren voor de toekomst, dus de uitgebuiten en de soldaten. En als deze jeugd nu eens een zelfstandige organisatievorm ging doorvoeren, los van partijen en zo mogelijk los van ouderen als leiders, dan zouden zij ook wel eens dieper over latere kwesties en vraagstukken kunnen gaan nadenken. Wat op zichzelf voor het kapitalisme niet zo'n groot bezwaar is, doch als uit dit nadenken daden voortkomen, is dit voor bovengenoemde klasse wel bezwaarlijk. Zodoende zal wie nadenkt over deze vraagstukken, in het geheel niet vreemd hebben opgekeken, dat er van regeringswege het streven bestond om deze jeugd weer onder een uitgebreider staatscontrole te brengen. Zij gebruikte hiervoor de nationaal aanvoelende groter en kapitaalcrachtiger bewegingen zoals de pad-vinderij (men kent allen nog de zeer gewaardeerde medewerking dezer groep uit de weken van en na de bevrijding) en nog enkele kerkelijke door den een of anderen bisschop geleide jeugd-organisaties. Door deze bij elkaar te voegen, kreeg zij een blok, dat als tegenwicht kon dienen en desnoods tot het opslukken en in een keurslijf persen van de andere op zelfstandig denken en doen gerichte groepen. Zo kwam, zag en overwon de Nederlandse Jeugd Gemeenschap. Dit orgaan wenst alleen maar een overkoepeling te zijn. Hoe ziet echter deze overkoepeling er thans uit? De leiding bestaat uit „heren" van zo om en nabij 40 jaar (welke dus heel andere belangen hebben

als de jeugd voor, in en vlak na de puberteits-jaren). De subsidies, die zij kan verstrekken, lopen in de tienduizenden. De beginselverklaring bevat zinsneden als „Trouw aan vaderland en vorstenhuis", en het embleem, dat bij dat van iedere aangesloten organisatie gevoegd dient te worden, is een oranje-cirkel.

Na de congressen, welke door A.J.C., Algemeen Nederlands Jeugd Verbond en Jeugdbond voor Onthouding, gehouden zijn, zijn tegen deze laatste punten wel enige bezwaren geuit, doch het punt, waar het op aan kwam (het onder controle brengen) was geen bezwaar. Want per slot is er voor een organisatie met een dusdanige subsidie, die dan door het N.J.G. wordt toegestaan, wel wat te bereiken. Niet dat de leden de eer daarvan dan toegekend vond, want daar zijn de ledende besturen voor. Daarom deed het ons genoegen, om hier nog enkele uitzonderingen vast te kunnen stellen. Want van een congres van de Jongelieden Geheel Onthouders Bond bereikte ook ons door middel van de pers een kort berichtje, dat zij onder geen voorwaarde aansluiting wenst bij bovengenoemd lichaam. Ook de N.J.N. liet zich in die zin uit. Dit is iets wat karakteristiek is voor deze kleine groepelingen. Zij hebben zoveel zelfstandigheidsgevoel ontwikkeld, dat zij op eigen wiken wensen te rijden en alleen van die middelen wensen gebruik te maken, welke zij zelve ter beschikking hebben.

De arbeidersjeugd van Nederland zal zich hebben te bezinnen, wat de drijfveren van deze hele politieke opzet zijn. Zal de arbeidersjeugd zowel in de organisaties als daar buiten zich wel bedenken of zij zich voor allerlei kapitalistische doeleinden zal laten gebruiken en zodoende zichzelf hierdoor uitleveren, of dat zij in staat zal zijn hieraan het hoofd te kunnen bieden en zich als jeugd een stukje vrijheid te veroveren. Om zodoende de plaats te verkrijgen, waarop zij recht heeft.

Vrijheid betekent zelfstandigheid en dus verantwoordelijkheid.

De oude Bolsjewieken en de Gestapo

Van de R.C.P. (Trotzkisten) ontvingen we een aantal afschriften van brieven, door die partij gezonden aan minister Schermerhorn, aan den Russischen openbaren aanklager en aan den Nederlandsen dito te Neurenberg.

De Trotzkisten eisen in de brief aan den Russischen openbaren aanklager, dat, nu hij beschikt over de archieven van de Gestapo en over honderden tonnen in Duitsland in beslag genomen schriftelijk materiaal, hij de bewijzen voor de dag zal brengen, dat de oude Bolsjewiki, en in het bijzonder Trotsky, met de Gestapo betrekkingen onderhielden en dat b.v. Trotsky in 1934 Hess te Kopenhagen ontmoette.

In de beruchte Moskouse „bekenenis“-processen, werden de oude bolsjewisten veroordeeld, o.a. wegens een z.g. overeenkomst met de Hitlerregering, om samen de Sovjet-Unie te verbrekken en grote delen daarvan aan Duitsland uit te leveren.

Er zijn wel geringer dingen door den Russischen aanklager in het Neurenberger proces aan de Duitse beklagden verweten, maar de aanklacht over de intetijd

in Moskou „bewezen“ feiten, moet nog altijd komen. Ze zal niet komen. De Russische aanklager zal er wel heilig voor oppassen, in een omgeving met zoveel dwarskijkers, over zulke „feiten“ te reppen, laat staan daar de Stalinse manier van „bewijzen“-voering te demonstreren.

Toch is in zekere zin het Neurenbergse proces daardoor een revisie-proces van de Moskouse processen. Door niet met bewijzen te komen, door Hess en anderen niet van samenwerking met Trotsky te beschuldigen, door zelfs geheel over die zaak te zwijgen, wordt tijdens dit proces, ongewild, het bewijs geleverd, dat de Moskouse „bekenenis“-bewijzen vervalsingen waren. Vervalsingen, om de kameradenmoord op de oude medewerkers van Lenin als terechtstelling te doen voorkomen.

ACTIE DER VROUWEN

Op 29 Januari j.l. hield de Enschedese Huisvrouwenbond een openbare vergadering, als inzet van een grote activiteit en strijd der gehele Enschedese arbeidersbevolking voor een beter levenspeil. Ondanks het slechte weer waren honderden vrouwen naar de vergadering opgekomen. De

sprekers en sprekers behandelden, elk weer van een andere kant, het grote probleem van de nood der arbeidersklasse en de strijd, die de vrouwen hebben te voeren voor een betere samenleving. Het levensmiddelenpakket, dat wil zeggen het levensmiddelengebrek, dat de heersende klasse voor de werkers dwingend vaststelt, door de hoge prijzen en lage lonen. De verwijfeling waartoe de maatregelen van die klasse speciaal de arbeidervrouwen brengt. En de noodzaak van actief verzet, dat zich moet richten op het in actie komen van de arbeiders in de bedrijven.

De eenheid, die als een diep besef bij de arbeiders, mannen en vrouwen, leeft, en die zich uitte in de hulp aan de stroom van duizenden terugkomende slachtoffers van het fascisme, in de eerste weken na de oorlog, moet in de gemeenschappelijke nood van nu met de daad verwezenlijkt worden.

Er werd aandachtig geluisterd en telkens nadrukkelijk instemming betuigd met het gesproken. De voorzitter en verschillende sprekers uit de leden zelf, gaven in duidelijke woorden weer, dat het de Enschedese vrouwen ernst is, als zij zeggen dat zij de ellende niet langer verdragen willen. Een resolutie, waarin de eisen der vrouwen, o.a. een minimum-weekloon voor de arbeiders van 45 gulden, nog eens worden genoemd, werd aangenomen en besloten werd, deze aan de regering te zenden. Maar het voornaamste was: Er werd besloten, hoe de vrouwen aan deze eisen kracht zouden bijzetten. Door niet alleen de vrouwen van Enschede op te roepen, voor die eisen massaal te demonstreren, maar door ook de arbeiders in de fabrieken te bewerken en van hen te eisen, dat zij deze actie ondersteunen, door tijdens de demonstratie algemeen de machines in de fabrieken stop te zetten.

die van de Gestapo. Wij kunnen niet anders zeggen, dan dat deze Gestapo-lieden vertoond worden zoals ze waren. Hier worden niet, als in verscheidene andere oorlogsfilms, de Duitsers uitgebeeld, maar het is, ons inziens juist een verdienste, deze beperking tot de Duitse politieambten, wier bestaatswijze we ook in Nederland hebben leren kennen.

Er is getracht een spannende speelfilm van te maken. En dat is gelukt. De weergegeven conspiraties en de verzetsdaden tegen de bezetters, de tegenzitten van de Gestapo, die waren zoals ze zijn moesten, hebben ons geen ogenblik verveeld. Het spel is over het geheel zeer goed en de bouw van de film beter dan van de producten, welke we tot nu toe van de Nederlandse industrie te zien kregen.

Wie zich interesseert voor oorlogs-spionage, vernuftige schuilplaatsen in 'n groot kasteel (waar het ook tijdens de bezetting aan volle sigarenkisten, noch aan champagne ontbreekt), het dodelijke spel met revolvers, het verbergen van Britse piloten en hun bevrijding uit 'n Duits lazaret, het optreden (niet altijd „onberispelijk“) van goedgeklede en goed-gemanierde dames en heren in dienst van de Belgisch-Engelse Geheime Dienst; en wie de herinnering wil verlevendigen aan de methoden en de mentaliteit van de Duitse politie, zal door deze film niet worden teleurgesteld.

Wie meer wenst, zal dit ook in deze film niet vinden.

16 Februari 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 7

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

„Proletariërs aller landen, verenigt U!“

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postbus 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

De blinde Godin....

Justitia, de Godin van het Recht, is blind. In ieder geval behoort tot haar beroepsattributen, waarmee ze zich gaarne voor en in de gerechtshoven laat portretteren, naast de weegschaal, de blinddoek. Ondanks haar hoge ouderdom (ze oefende in de Oudheid reeds haar beroep uit) verdragen haar houding en gestalte de eeuwige jeugd, waarin de dochters en zonen van de klassieke godenhemel zich verheugden. En men zou wel eens de ogen willen zien, die zij achter de blinddoek verbergt. Zouden ze glimlachen als de éne kant der schaal omlaag, de andere omhoog gaat? Zou ze de uitslag wel zien? Want werkelijk blind is ze toch niet, de strenge dame. Ze is alleen geblinddoekt. Twijfelaars beweren zelfs, dat de blinddoek doorzichtig is en dat ze door de witte stof heen het grinzende der godin konden zien. Anderen weer protesteren tegen deze voorstelling van Justitia, die toch zou moeten zien, om te kunnen oordelen. Mag Justitia blind zijn, of moet ze kunnen zien? Moet ze misschien een soort oogkleppen dragen, evenals de paarden, om noch rechts, noch links afgeleid te worden? Zij heeft het niet gemakkelijk, de arme godin. Zij moet een symbool zijn voor iets, dat niet bestaat, voor het recht. Men kan van haar zeggen wat Schiller zei van Wallenstein:

„Door der partijen gunst en haat
verward
dwaalt haar karakterbeeld door
de historie“.

Het recht, geschreven en ongeschreven, is de maatstaf, waarnaar ons doen, ons nalen en onze gedachten, volgens de opvattingen der op het ogenblik geldende maatschappelijke orde, gemeten worden. Of, om bij het beeld van onze zogenaamde blinde godin te blijven, ons gedrag gewogen wordt. En als dat, wat we doen of laten of zelfs maar denken, niet overeenkomt met het normale gewicht van een ordentelijken burger in de maatschappij, als we te licht of te zwaar zijn, dan beweegt het wijzertje van de weegschaal. En als er bij ons onder- of overwicht geconstateerd wordt, moeten we betalen. Wij betalen volgens een tarief, in geld, in

maanden of jaren vrijheidsberoving of zelfs met ons leven.

De Blinde Godin heeft haar tarief in het verloop van haar lang leven vaak gewijzigd. Op haar vrije dagen legt ze blijkbaar haar bescheiden ambtskleding af en verkeert in de betere kringen der maatschappij, waarmee ze door familiebanden en wederzijdse sympathie nauw verbonden is. Zij verkeerde reeds aan de hoven der koningen en in de paleizen der patriërs en liet zich bij feestelijke gelegenheden bijzonder graag door haar priestercollega's aan tafel begeleiden. Zij is door alle tijden heen trouw gebleven aan haar oude liefde voor deftige huizen en goede keukens. Want in vertrouwelijke gesprekken met de groten dezer aarde heeft ze alles geleerd, wat ze voor de uitoefening van haar moeilijk beroep nodig heeft. Ze heeft alles ijverig genoteerd, wat haar in het verloop van duizenden jaren in haar zeker niet dove oren gefluisterd is. Menigmaal heeft ze daarbij ook de glimlach vertoond, die de twijfelaars door de blinddoeken heen menen te zien. Want ze is niet dom en heeft een uitstekend geheugen, dat ze uit tienduizenden aantekeningen, verzameld in dikke folianten, te hulp kan komen. Zij weet nog, hoe haar op een feestavond in het oude Rome, op een vergevorderd uur, door een machtigen man van die tijd, toegeroepen werd: „Fiat Justitia, pereat mundus“, wat we willen vertalen als: „Lieve de justitie, ook al gaat de wereld ten onder.“

Jammer eigenlijk, dat Justitia geen memoires schrijft. Wat zou ze ons niet allemaal kunnen vertellen. Zij heeft het meegemaakt, dat de lijfeigenen boer, die van het landgoed van zijn heer enige vruchten meenam, met de dood gestraft werd. Zij heeft het meegemaakt, dat vadermoeders tot koning gekroond werden. En zij zat aan bij de rechtbank, toen de brandstapels van de Inquisitie brandden. Zij kent ook het geheim van haar eeuwige jeugd. Want ze weet beter dan ieder ander, dat de maatschappij in de wisseling van haar ontwikkeling altijd een nieuw „recht“ instelt, dat altijd weer van zichzelf

beweert voor de gehele toekomst van kracht te zijn en de „eeuwig geldige“ grondslagen der zedelijkheid te verwerkelijken.

Justitia weet mee te delen van de wisseling van alle begrippen. Er waren tijden, waarin de mensen het eigendom konden zijn van een ander. Men noemde ze toentertijd slaven. Wie hen doodde, beging geen moord. Hij vernietigde andermans eigendom en was tot vergoeding verplicht. Wie zijn eigen slaaf doodde was evenmin strafbaar als één van ons, die zijn onbruikbaar geworden gereedschap vernietigt. In de lijvige boeken, waarin Justitia de maatschappelijke orde-reglementen bewaart, lezen we in, en dikwijls tussen de regels, de gehele vooruitgang der geschiedenis, die wij steeds, terecht, schetsen als de verandering van haar arbeidswijze en arbeidsverdeling.

De verandering der klasseheerschappij, verustend op de verandering der productiewijze, heeft niet slechts de inhoud van het recht bepaald. Ze heeft ook daar, waar Justitia als straffende godin optreedt, het doel van het recht steeds nieuw omschreven. De straf moet vergelden, hij moet afschrikken, hij moet opvoeden. Of: de straf moet de daad treffen of den dader, of beiden. Al naar de materiële verhoudingen van de maatschappij en de op hen berustende opvattingen, wordt de strijd om het recht gevoerd. In onze moderne tijd zijn er geen slaven, tenminste niet in de oude zin van het woord. Er zijn slechts vrije mensen, met en zonder kapitaal. Die zonder kapitaal zijn verplicht te leven (zelfmoord is in Engeland bijvoorbeeld strafbaar) om te kunnen werken, als ze willen. En over het algemeen willen ze, omdat ze moeten. En ze moeten, omdat ze geen kapitaal hebben. Zo verkopen ze in vrijheid hun arbeidskracht aan de kapitaalbezitters, aan wie het arbeidsresultaat van de gehele werkdag toebehoort, omdat zij het loon betalen en de bezitters zijn van de arbeidsmiddelen. Hieruit ontstonden rechtsverhoudingen en ontstaan steeds nieuwe rechtsverhoudingen. Doel van de maatschappelijke arbeid is de rentabiliteit van het geïnvesteerde kapitaal. Wie dit doel in gevaar brengt, is een rechtsverkrachter, hij wordt op velerlei wijzen bestraft, al naar de uitwerking van zijn ge-

FILM

Soldaten ZONDER UNIFORM

Films worden vervaardigd uit commerciële overwegingen; eerzucht van een z.g. film-producer of een „ster“ is bijzaak en de kunst te dienen (dat is: het beste en mooiste dat in de mensen van 'n bepaald tijdvak leeft, tot uitdrukking te brengen, in een vorm, die hart en geest beroert) staat bij de film welhaast geheel op de achtergrond.

'n Commercieel doel hebben eveneens de zogenaamde tendensfilms, waaronder de oorlogs-rolprenten, die tenslotte toch weer de politiek-economische belangen van bepaalde kapitalistische groepen moeten dienen.

Dat „Soldaten zonder Uniform“ hierop 'n uitzondering zou maken, mocht dus niet worden verwacht. Dit in 't oog gehouden, zijn wij van mening, dat deze film in de dagbladen niet juist gewaardeerd is. Alle verslaggevers waren teleurgesteld; zij hadden van de eerste film over de verzetsbeweging iets groots verwacht. Hoe zo, groots? Dat kon de burgerlijke verzetsbeweging in de bezette gebieden immers niet zijn! Want er stonden niet tegenover elkaar twee klassen, twee onverzoenlijke doodsvijanden, waaruit de allergrootste en ook grootse dramatische spanningen ont-

staan, maar slechts tijdelijke tegenstanders, ideologisch feitelijk niet zo heel verschillend.

Werkelijk „grootse“ films, als de vroegere Pathé-producten, met onderwerpen uit de Franse Revolutie (toch al gecensureerd) en de Russische revolutionaire films uit de tijd vlak na de Russische revolutie, als „Potemkin“; dergelijke grootse vertoningen kan de bourgeoisie niet geven in het uitbeelden van de nationaal-begrensde strijd tegen de bezetter.

„Soldaten zonder Uniform“ scheen ons 'n vrij goed beeld te geven van de burgerlijke verzetsbeweging. Of alles zich precies zo toegedragen heeft, doet niets ter zake: het kon zo geweest zijn. Zeker, de film brengt alleen de activiteit in beeld van 'n kasteelheer en zijn bedienden, 'n dokter, 'n kunstschilder, Engelandvaarders en enige dames van „goede huize“. Het arbeiders-element ontbreekt zo goed als geheel. Maar dat is geen nadeel, want het zou niet bepaald verkwikkend zijn te zien, dat arbeiders of revolutionairen zich in dienst stelden van de Engelse spionagedienst (de Secret Service), die tot taak heeft alles te „liquideren“ wat tegenstander is van het Britse imperium.

Tegenover de activiteit van de gegeven Belgische verzetslieden, staat in de film